

İçindekiler

İçindekiler.....	1
Evlilik Öncesi ve Kız İsteme.....	1
1. Neden 'Kız İsteme' yapıyoruz? Kaç çeşit 'Kız İsteme' vardır?.....	2
Tanışma	2
1. Aracı ile Tanışma	2
2. Bireysel Tanışma	3
1. Neden Kız İsteme Yapıyoruz?.....	4
2. Kaç Çeşit Kız İsteme vardır? Peygamberimizin (s.a.v.) hayatında ve Sahabede örnekleri	5
1. İstemeye bizzat kişinin kendisinin gitmesi	5
2. İstemeye kişinin ailesi veya bir aracı ile gitmek	5
3. Mübalağa ve muğlaklıktan uzak olmanın ehemmiyeti ve Peygamber (s.a.v.) döneminden örnekler	6
4. Evlilik için şahsi, psikolojik, maddi ve manevi yeterlilik. Peygamber devrinden örnekler ve eş olarak muttasıf olunması gereken vasıflar?	7
5. Evliliğin ibadet yönü bulunduğu gibi aynı zamanda zorluk ve imtihan yönü de vardır. Bu durumların bilincinde miyiz ve bu durumlara yüzleşmeye hazır mıyız?	8
6. Erkeğin ve kadının fıtrata, yapısı hakkında bilgili miyim? Eşler bunların bilincinde olarak nasıl hareket etmeli ve kendimizce doğru kabul ettiğimiz durumlarda gerçek doğruya odaklanabiliyor muyuz? Cinsiyetlerin fıtrî durumundan ne kadar haberdarız?	9
7. Benim şahsi olarak ve eş olarak evlenmeden beklentim nedir? Beklentilerimize çözümü nasıl bulabiliriz?	11
Söz Kesme Merasimi	13
1. Evliliğin ilk ciddi adımlarından olan söz kesimi ne manaya gelir ve neden önemlidir?	13
2. Bir yuvanın temellerini pratikte atmaya başladığımız bu aşamada nasıl bir yuva planlıyor, mimarisini ve ustalığını hangi perspektifle yapıyoruz?	13
3. Bu temeli atan ustalar olarak eşlerin yeterliliklerinin tekrardan gözden geçirilmesi	14
4. Maddi imkânların hazırlanması ve karşılıklı anlayış duygudaşlık yeterliliği.....	14
5. Neye, niçin ve kiminle hangi şartlarda sözleştiğinin farkında olma	15
6. Söz merasiminde kültürün etkisi cisimleşmiş geleneklere karşı tavrımız nasıl olmalı ve gelenek uygulamamız nasıl olmalı?	15
7. Söz merasiminde gelin ve damat adayının vazifeleri ve ailelerinin durumları.....	16

Evlilik Öncesi ve Kız İsteme

Dua insanı Allah'a misafir eder. Misafir ikramsız gönderilmez.

Allah'ın verdiği kimse geri alamaz. Allah'ın vermediğini de kimse kula veremez. Allah'ın ağılattığını kimse güldüremez, Allah'ın güldürdüğünü de kimse ağlatamaz. Bütün ihtiyaçlarımızı giderecek, isteklerimizi lütfedecek, herşeye kadir olan Rabbimiz'dir. Herşeyi O'ndan isteyeceğiz. Evlilik gibi önemli bir konuda dua dilekçemizi Allah'a arz etmeliyiz. Bize kulluğu öğreten Kur'an-ı Kerim'de Furkan Suresi 74. ayet evlilik için nasıl dua edebileceğimizi birdirmektedir.

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

"Rabbimiz! Ne olur kerem et: eşlerimiz ve soyumuz bizim için göz aydınlığı olsun ve bizi takvada başkalarına rehber ve onun insanlar arasında yayılmasında öncü kıl!"

1. Neden 'Kız İsteme' yapıyoruz? Kaç çeşit 'Kız İsteme' vardır?

Kız istemeden önce bahsetmek istediğim bir konu mevcut: Tanışma.

Tanışma

Bir kişi evlenmek istediği kişiyle ya birisi aracılığıyla tanışmıştır ya da o kişiyle kendisi direk tanışmıştır.

1. Aracı ile Tanışma

Günümüzde yaygınlığını bir nebze yitirmiş olmasına rağmen günlük hayatta karşılaştığımız bir evlilik çeşidi olan görücü usulü kız isteme, Her iki tarafı tanıyan üçüncü şahısların tavsiye ve vesilesi ile gerçekleşen isteme ve evlilik çeşididir.

Bir aracı ile tanışmanın farklı avantajlarından söz edilebilir. Kız ve erkeği tanıyan tecrübeli üçüncü şahıslar her iki tarafın karakter ve mizaçlarını değerlendirir. Ayrıca ailelerin durumlarını ve uygunluklarını da tecrübelerine dayalı olarak değerlendirir. Oluşabilecek problem ve pürüzleri minimum seviyeye çekme adına bu noktalar istifadelidir.

Fakat burada önemi vurgulanması gereken bir nokta vardır ki o da şudur: Bir insanı mutlak surette tanımak neredeyse mümkün değildir. Bununla beraber aracı olan üçüncü şahısların referans oldukları gelin veya damat adayını ne kadar tanıdıkları sorgulanmalıdır. Bazen hüsnu zan ile yanlışa düşülebilir veya kuşak farklılıklarının bilincinde olmadan tanıdığını zannedebilirler. Dolayısıyla referanslar gidilecek yolda fikir vermeli fakat her insan başka bir insanı kendisi tanımalıdır.

Bu aşama geçildikten ve adaylar genel bilgileri değerlendirip olumlu olduklarından sonra yüz yüze görüşme safhasına geçilir. Bu görüşme için uygun ortam hazırlandıktan sonra adaylar detaylı tanışma ve görüşme için buluşurlar.

Bu görüşme ile ilgili tavsiye edilen çerçeveden bahsedebilir. İlk öncelikle kadın ve erkek toplumsal bir ortamda yemek yiyebilir ve kahve içebilirler. Bu sürede de hem fiziksel olarak hem de karakter olarak birbirlerini tanımaya başlamış olurlar. Bu noktada aşağıdaki tavsiyelerde bulunmak istiyorum:

– Adayların mutlaka birbirleri ile görüşmesi gerekir, bu elzemdir. *"Ben o kişiye kefilim"* direkt *"olur"* demek veya *"gelenekler bahane edilerek"* adayların görmediği veya istemediği kişilere zorlanmasından söz dahi edilemez. Bu konuda Peygamber Efendimizin (s.a.v.) bir hadisinden söz etmek gerekir. ***"Kişinin evlenmek istediği kızı görmesi sünnettir. Bir kızla evleneceğini söyleyen"***

Muğire bin Şube'ye Peygamberimiz (SAV) alacağı kızı görüp görmediğini sormuş, o da görmediğini söyleyince 'git onu gör, ileride anlaşmanızın devamı için bu ikinize de iyidir' demiştir." (İbni Mace Nikah 9)

– Birbirleri ile vakit geçirirken hem fiziksel olarak hem de karakter olarak birbirlerini iyice değerlendirmeli, birbirleriyle uzun uzun vakit geçirilmelilerdir. Hem fiziksel hem de karakter olarak iki tarafın içine sinmelidir.

– Bazı insanlar için dış görünüş ilk plandadır. Bazıları için ikinci, üçüncü plandadır. Dış görünüşe özellikle önem verenler için iki tarafın içine sinmesini vurguluyorum. Ama tecrübelerle dayalı olarak şunu diyebiliriz ki karakter ve mizaç dış görünüşten önce gelmelidir.

– Zaman ikinizin de fiziksel görünümünü değiştirebilir, ama sevdiğiniz insan her zaman o beden içinde olacaktır. Onu sevmekten vazgeçmeyin.

– Bu görüşme sürecinin mutlak bir süresi vardır diyemeyiz. 3 ay veya 5 ay ile sınırlandıramayız. Aslolan iki tarafın mutmain olup diğer adıma geçme şevki ve gücünü hissetmesidir.

2. Bireysel Tanışma

Kadın erkek fark etmeksizin beğenilen kişiye teklif götürülebilir. Gönülsüz bir görücü usulü yerine bireysel tanışma tercih edilmelidir. Bu konuda kadın veya erkek fark etmeksizin cesur olmalı, konuşulması gereken konuyu özgüvenle konuşmalıdır. Bu noktada gösterilen utangaç tavırlar, uzun vadede çok yıkıcı sonuçlar çıkarabilir.

Bu konuda genelde geleneklerimizde olduğu için eksik bir algı vardır. O da erkeğin genelde kadına talip olduğu meselesidir. Hâlbuki kadının talip olması konusuna Hz. Hatice örneği ne kadar da güzel bir örnek teşkil ediyor.

Hz. Hatice, Kâinatın Efendisini çocukluğundan beri tanıyordu. Ticaret mallarının başında Şam'a göndermesi ise, onu daha da yakından tanınmasına vesile olmuştu. Dul olan Hz. Hatice, o sırada Kureyş kadınları arasında asâlet, şeref ve zenginlik bakımından üstün mevkiye sahip bulunuyordu. Aynı zamanda Cenab-ı Hak (c.c.), pek az kadına nasip olacak bir güzelliği de kendisine ihsan etmişti. Evlenme teklifi, bizzat Hz. Hatice'den (r.a.) geldi. İffet ve namusunu koruması sebebiyle Cahiliye Devri'nde bile tertemiz kadın mânâsına gelen 'tâhire' lâkabıyla anılıyordu.

Hz. Hatice (r.a.) artık yakından tanıdığı Peygamberimiz'e (s.a.v.) arkadaşı aracılığı ile teklif götürdü. Teklifi getiren Hz. Hatice'nin (r.a.) yakın arkadaşı Münye kızı Nefise (r.a.) ile Peygamberimiz (s.a.v.) arasında şu konuşma geçti:

– "Ey Muhammed, seni evlenmekten alıkoyan şey nedir?"

– "Elimde evlenecek kadar param yok."

– "Eğer bu temîn edilse ve sen, mala, güzelliğe, şeref ve denkliğe dâvet edilsen icâbet eder misin?"

– "Kimdir bu?"

– "Hüveylid'in kızı Hatice."

– "Ama, bu nasıl olabilir?"

– "Orasını ben bilirim."

– "O hâlde, ben de kabul ediyorum."

Nefise (r.a.) sevinç içinde Kâinatın Efendisi (s.a.v) ile konuştuklarını gelip Hz. Hatice'ye (r.a.) ilettiler. Hz. Hatice'nin (r.a.) sonsuz memnuniyeti, yüzündeki tebessümlerden okunuyordu. Nefise'yle birlikte sevinç ve memnuniyetlerini yaşadıkları sonra, Peygamberimiz'e (s.a.v.) şu haberi gönderdi:

"Ey amcam oğlu! Sen, benim akrabam olduğun, kavmim içinde şerefli, güvenilir kimse, güzel huylu, doğru sözlü bulunduğun için seninle evlenmeyi arzu ediyorum."

Teklifi alan Efendimiz (s.a.v.), durumu amcası Ebû Tâlib'e bildirdi. Ebû Tâlib teklifi tahkik etti. Hz. Hatice'nin (r.a.) böyle bir evliliği istediğini bizzat kendisinden öğrendi. *(Sorularla İslamiyet) (Tabakât, 1/131)*

1. Neden Kız İsteme Yapıyoruz?

'Kız isteme' için evliliğe giden yolda ilk resmi basamak ve merasim diyebiliriz. Birbirleri ile evlenmeye karar vermiş gençlerin aileleri arasında da bu kararlarının ilanı ve netleşmesi için bu görüşme ve merasim yapılır. Bir nevi ailelerin de bir birleri ile tanışmasıdır.

Genelde erkek tarafı kızın ailesine gider. Ve malum olduğu gibi giderken çiçek çikolata gibi hediyeler götürür. Bazı yörelerde de kız tarafı erkek tarafına beyaz ipek mendil verir. Bu hediyelerin her birinin farklı manaları vardır biraz bahsetmek istiyorum.

Beyaz Mendil: Malum olduğu gibi mendil ile yapılan birçok fiil vardır. Alın teri silme, gözyaşı silme bazen yiyecek bir şeyler taşıma... İşte bu şekilde hayatın birçok olumlu veya olumsuz durumunda bu narin ve değerli ipek mendili kullanıyoruz. Aynı bunun gibi de *'Narin ve değerli olan kızımızı size veriyoruz. Ve kızımızla mutlu günde veya üzüntülü günde beraber olmanızı, hayatı paylaşmanızı diliyoruz'* mesajı veriyor.

Çiçek ve çikolata ile ilgili bir yaşanmış hadise anlatmak istiyorum. Bir arkadaşımın oğlu Filipinlerde öğretmenlik yapıyordu. Belli bir süre çalıştığı okulda farklı yerel öğretmen arkadaşları da vardı. Gel zaman git zaman gönlünü bir Filipinli öğretmene kaptırdı. Ve belli süre sonra ona açıldı. Bununla beraber evlilik niyetini ifade etti. Filipinli öğretmen hanım da mutluluğunu ifade etmekle beraber kendi geleneklerinde bu aşamaların nasıl olduğunu anlatıyor. Gerçekten böyle bir niyetin varsa ailemle tanışsın ve bizim evimizde ailemle 3 ay yaşarsın. Ailem seni yakından tanırsın 24 saatini, karakterini, yemeğini her şeyini tanırsın. 3 ay sonunda sen yakinen tanıma fırsatı bulan akrabalarım istişare ederler *'Bu delikanlı akrabamız olabilir mi?'* diye. Eğer olumlu karar verirlerse annem seninle görüşüp yapman gerekenleri söyleyecektir. Delikanlı bunu kabul eder ve kızın ailesinin evine taşınır. 3 ay misafir olur ve sonunda olumlu cevap alır. Kızın annesi delikanlı ile konuşur adetlerini anlatır.

Ailenle artık kızımızı istemeye gelebilirsin. Bizim bazı adetlerimiz var. Kız istemeye gelirken getirmen gereken şeyler var. Damat ne gibi şeyler deyince anne şöyle diyor, çiçek, pasta, yüzük, bilezik ve elbise. Damat benzer geleneğin kendisinde de olduğunu söyleyerek zorluk çekmemiş ve tamam demiş. Fakat Kadın bunlar arkasındaki manaları sormuş ve damat arkadaşımızda yeterince cevap verememiş.

Çiçek: *"Kızınız benim çiçeğim ona çiçek bakma narinliğinde ve sevgisinde davranacağım onu soldurmayacağım"* anlamına gelir. Peygamberimiz'in (s.a.v.) de kadınların erkeklerin çiçeği, yaban lalesi ve gelincik çiçeği olduğunu ifade ettiği hadisleri vardır.

Pasta: *"Kızınızın iştahını üstleniyorum yediğimden yedireceğim."*

Yüzük: *"Kadın ziyneti sever ihtiyacı olursa karşılayacağım."*

Elbise: *"Kendi giydiğimden önce eşiminkini düşüneceğim. Bunlara söz veriyorum."*

Kayınvalide bir odanın kapısını açar ve damada der ki ben bunları hazırladım sen yabancısın sen bunları al kendin almış gibi istemeye getirirsin. Bizim için önemli olan bu sorumluluğun bilincinde olman.

Günümüzde kadın rolü güçlendi bunlar eski kültür ve geleneğin yansımasıdır.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in şu sözü göze çarpmaktadır. *"Onlara yediğinizden yedin, giydiğinizden giydirin, onları dövmeyin, onlara çirkin demeyim, onlara fena söz söylemeyin."* (Ebu Davud Nikah)

"Kadınlara ancak asalet ve şeref sahibi kimseler değer verir, onları ancak kötü ve aşâğılık kimseler hor görür." (İ.Asakir)

"Müminlerin iman bakımından en olgunu, en hayırlısı hanımına karşı en hayırlı olandır." (Tirmizi)

2. Kaç Çeşit Kız İsteme vardır? Peygamberimizin (s.a.v.) hayatında ve Sahabede örnekleri

1. İstemeye bizzat kişinin kendisinin gitmesi

Erkek farklı sebeplerden dolayı tek başına isteyebilir. Yalnız olabilir veya ailesi olmayabilir. Bu durumda erkeğin tek başına bu vazifeleri üstlenmesi durumu ile karşılaşırız. Bu durum yadırganmamalı aksine takdir edilmelidir. Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Ali bizzat kendilerinin Peygamberimiz'den (s.a.v.) kız istemesi, Peygamberimiz'in (s.a.v.) Ebu Talib'in kızı Ümmü Hani'yi bizzat babasından istemesi gibi örnekleri saadet asrında görmek mümkündür. Tabii ki bu durumlar tamamen kültür ve gelenek ile ilgilidir.

2. İstemeye kişinin ailesi veya bir aracı ile gitmek

İstemeye aile, dostlar veya büyükler ile gidilir. Yine Hz.Hatice örneğinden devam edelim. Tesbit edilen tarihte Peygamberimiz (s.a.v.) amcaları, halaları ve Haşimoğullarının ileri gelenlerinden bazıları ile birlikte Hz. Hatice'nin evine geldi. Adet olduğu üzere sıra iki taraf büyüklerinin konuşma sırası geldi. Hz. Hatice'nin babası Ficar Harbinde ölmüştü. Bu sebeple onu temsilen merasime, amcası Amr bin Esed katılmıştı.

Geleneğe göre ilk konuşmayı yapmak üzere **Ebû Tâlib** ayağa kalktı ve şöyle dedi:

"Allah'a hamdolsun ki bizi, İbrahim'in zürriyetinden, İsmail'in sulbünden, Maad'ın (topraklar) madeninden, Mudar'ın (nazik, gülyüz) aslından yarattı. Bundan sonra asıl maksada gelir ve derim ki: Kardeşimin oğlu Muhammed bin Abdullah ki, akrabanız olduğu malûmunuzdur. Onunla Kureyş'ten hiçbir genç tartılamaz, ölçülemez. Şeref ve asâletçe, akıl ve faziletçe onların hepsinden üstün gelir."

"Gerçi malı azdır, fakat mal dediğin nedir ki? Geçici bir gölge, bir perde, alınır verilir iğreti bir şey. Allah'a yemin ederim ki, bundan sonra onun mertebesi daha da büyüyecek, daha da yükselecektir."

"Şimdi O (s.a.v.), sizden kızınız Hatice'yi istemekte, mehir olarak da yirmi erkek deve vermeyi taahhüd etmektedir."

Ebû Tâlib konuşmasını bitirince de Hz. Hatice'nin amcasıoğlu **Varaka bin Nevfel** ayağa kalktı. O da şöyle konuştu:

"Allah'a hamdolsun ki, bizi de anlattığın gibi yarattı. Saydıklarından daha fazlasıyla bize üstünlük verdi. Biz de sizinle hısımlık kurmak ve şereflenmek istiyoruz. Ey Kureyş topluluğu! Şâhid olunuz ki, ben Hüveylid'in kızı Hatice'yi şu kadar mehirle Muhammed bin Abdullah'ın oğluyla evlendirdim."

Varaka bin Nevfel, konuşmasını bitirdikten sonra Ebû Tâlip, Hz. Hatice'nin amcası **Amr bin Esed**'in de muvafakatını istedi. Amr da ayağa kalkarak:

"Ey Kureyş topluluğu, şahid olunuz ki, ben de Muhammed bin Abdullah'a Hüveylid'in kızı Hatice'yi nikâhladım." dedi.

Böylece Kâinatın Serveri Efendimiz ile Kureyş kadınlarının nesep, şeref ve zenginlik bakımından en üstünü bulunan Hüveylid'in kızı Hz. Hatice-i Kübrâ nikâhlanmış oldular. O sırada **Resul-i Ekrem Efendimiz (s.a.v.) 25, Hz. Hatice ise 40 yaşlarında bulunuyorlardı**. Evlilikleri Milâdi tarihle **595** yılına rastlıyordu. Yâni, Efendimizin nübüvvetinden 15 yıl önce. *(Sorularla İslamiyet)*

3. Mübalağa ve muğlaklıktan uzak olmanın ehemmiyeti ve Peygamber (s.a.v.) döneminden örnekler

Evlilik maksadı ile görüşüp tanışma aşamalarında taraflar kesinlikle maskeli olmamalı ve düşüncelerini **açık ve net** ifade etmelidir. Evlilikten beklentilerini ilk olarak kendisine ikinci olarak da karşı tarafa açık ifade etmelidir. Yuvalar hayal üzerine değil gerçekler üzerine kurulmalı ki yıkmasınlar veya yıkılmasınlar.

Yıldız böceği ne kadar yıldız görülebilir ki, günün sonunda yıldız olmadığı açığa çıkar.

Günümüzde çokça örneklerini görüyoruz; kurulmaya çalışılan ve kurulan maskeli evlilikler, yalanlar üzerine kurulan yuvalar.. Doğal olarak da daha ilk haftalardan kavgalar tartışmalar başlıyor. Çünkü aileler evlatlarını, evlatlar da kendilerini bütün açıklığıyla yansıtmamış. Anlatılan hikâye ve bu hikayenin kahramanları ile bir yuva kuruyorlar fakat gerçek hayattaki karakterler ile karşılaştığında da maalesef daha yeni kurulmuş yuvalar yıkılıyor. Ve ruh sıkıntıları yaşanmaya başlıyor. Nice hayatının baharındaki taze ruhlar bunalımlara giriyor.

Bu konuda da Efendimizin (s.a.v.) hayatından örnekler nazara arz etmek mümkündür.

– Peygamberimiz'in (s.a.v.) muvafakatiyle Hz. Sevde'ye (r.a.) dünür giden Havle (r.a.), bu müjdeyi Sevde'ye bir an önce vermek için acele ediyordu. Nihayet Sevde'nin oturduğu eve girdi. Hz. Sevde'ye (r.a.), *"Resûlullah beni sana dünürlük için gönderdi."* dedi. Hz. Sevde bu müjdeye çok sevindi. Bununla birlikte endişeliydi. Hz. Sevde (r.a.) bu endişesini bir vesileyle Peygamberimiz'e (s.a.v.) şöyle dile getirdi:

"Vallahi yâ Resûlallah! Benim sizinle evlenmeme engel hiçbir mühim sebep yoktur. Ancak şu çocukların sabah akşam başınızda vızıldayacaklarını düşünüyorum da onun için çekiniyorum..."

Bunun üzerine, âlemlere rahmet olarak gönderilen Yüce Peygamber (s.a.v.), *"Allah sana rahmet etsin! Kadınların hayırlısı, küçük çocukları sebebiyle zorluklarla karşılaşandır."* buyurarak onun tereddüdünün yersiz olduğunu beyan etti." *(Tabakât, 8: 57)*

– Hz. Ümmü Seleme (r.a.) vefâtından biraz önce kocasına *"Duyduğuma göre; Cennetlik kocası ölen Cennetlik bir kadın, sonradan başka birisiyle evlenmezse, muhakkak Allah onu Cennette kocasıyla bir araya getirecektir. Aynı şekilde; Cennetlik karısı ölen, Cennetlik bir koca, sonradan başka birisiyle evlenmezse, muhakkak Allah (c.c.), onu da Cennette karısıyla bir araya getirecektir."* dedikten sonra şu

teklifi yapmıştı: "O halde gel, seninle sözleşelim. Ne sen benden sonra evlen ne de ben, senden sonra evleneyim!". Fakat, Ebû Seleme (r.a.) bu teklifi kabul etmemiş ve "Sen benim sözümü dinle; ben öldüğüm zaman sen evlen." demişti. Sonra da; şu duâyı yapmıştı: "Allah'ım! Ümmü Seleme'ye, benden sonra, benden daha hayırlı, onu hor görmeyecek, incitmeyecek bir koca nasib et!" (Tabakât, 8:88)

Daha sonra, Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onu ve yetim çocuklarını himâyesi altına almak için Ümmü Seleme'ye (r.a.) evlenme teklifinde bulundu. Hz. Ümmü Seleme (r.a.) mâzur görülmesini istedi. "Ben hem yaşlı, hem de kıskanç bir kadını. Aynı zamanda çoluk çocukluyum. Şahid olarak da velilerimden yanımda hiç kimse yoktur." dedi. Teklifine bu cevabı veren Hz. Ümmü Seleme'ye (r.a.) bu sefer Peygamber Efendimiz (s.a.v.) gitti ve evlenme teklifini bizzat tekrarladı. Sonra da şöyle konuştu:

"Yaşlı bir kadın olduğunu söylüyorsun. Halbuki, bir kadına kendisinden daha yaşlı bir erkekle evlenmesi ayıp değildir. Yetimlerin annesi olduğuna söyledin. Bunu bil ki, onların geçimleri Allah ve Resûlüne aittir. Kıskanç bir kadını diyorsun. Bunun da senden izâlesi için Allah'a duâ ederim. Yanında velilerinden kimsenin bulunmadığını söylüyorsun. Onlardan hazır bulunan veya bulunmayanlardan bana razı olmayacak hiçbir kimse yoktur."

Bunun üzerine Ümmü Seleme yanında bulunan oğluna dönerek:

"Kalk yâ Ömer, Resûlullah'a beni nikâhla." dedi." (Tabakât, 8:89-90)

4. Evlilik için şahsi, psikolojik, maddi ve manevi yeterlilik. Peygamber devrinden örnekler ve eş olarak muttasıf olunması gereken vasıflar?

Bir arabayı kullanmak için öncelikle ehliyet sahibi olunması gerekmektedir. Bir laborantın bir inceleme yapması için öncelikle kimyager diplomasına sahip olması gerekmektedir. Bir kişinin trafo üzerinde çalışabilmesi, düğmeleri ayarlayabilmesi için öncelikle elektrik mühendisliği diplomasına sahip olması gerekmektedir. Aynen öyle de evlilik için şahsın bazı yeterlilikler sahip olması gerekmektedir. Bir eş olarak muttasıf olunması gereken vasıflar şunlardır:

Buluğ: Kişinin beden olarak gelişimi ile doğrudan ilgili olan buluğ evresi insanın sorumlulukları yüklenmesi ve muhatap olmasının ilk basamağıdır.

Ehliyet: Ehliyetin sözlük anlamı; 'yetki, liyakat, yeterlilik, elverişlilik'tir. 'Salahiyet ve bir şahsın bir işi yapabilmesi' olarak da tanımlanmıştır. Terminolojide ise kişinin başkasına ait bir kısım hakları kabul ve ikrarı, başkasına karşı da kendisinin bazı sorumluluklarının olması halidir. (Ebû Zehre, Muhammed, Usûlü'l- Fikh, (İslâm Hukuku Metodolojisi), çev. Abdülkadir Şener, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1973 s. 321.)

Rüşd: Arapça bir kelime olup sözlükte; 'doğru yolu bulup gitme, doğru düşünme, akıl sahibi olma ve ergin olma' gibi anlamlara gelir. Reşid ise; 'malını saçıp savurmaktan uzak olan, yaptığı muamelelerde kârını zararını ayırt edebilen kimse' demektir.

İslam hukukunda evlenme ehliyeti bakımından ehliyetsizler kısmına, mümeyyiz olmayan küçükler ve akıl hastaları girmektedir. Buna göre ehliyetten yoksun olan gayri mümeyyiz küçüklerin ve akıl hastalarının kendi irade beyanlarıyla nikâh akdi oluşturmaları sahih değildir.

5. Evliliğin ibadet yönü bulunduğu gibi aynı zamanda zorluk ve imtihan yönü de vardır. Bu durumların bilincinde miyiz ve bu durumlarla yüzleşmeye hazır mıyız?

Evlilik bir ibadet çeşidi olarak tanımlanabilir. Peygamberimiz (s.a.v.) *"Nikâh benim sünnetimdir."* (İbni Mace Nikah 1) buyuruyor ve ümmetinin çokluğu ile iftihar edeceğini bildiriyor. Malum dünyaya imtihan için geldik diyoruz. Aile hayatı da imtihanlarla doludur. Bu imtihanı kazanma adına eşler birbirlerine **hayırhah** olmalı. Peygamberimiz (s.a.v.), *"sahip olunan şeylerin en kıymetlisi, zikreden dil, şükreden kalp, eşinin imanına yardımcı olan eştir."* (Tirmizi 9-9)

İnsanı yaratan Rabbim onun nasıl mutlu olacağını da bilir. O halde hayatı Kur'an-ı Kerim nazarı ile Hikmet dili ile Peygamber (s.a.v.) gözü ile okuması Allah'ın (c.c.) kendisine yüklediği vazifeyi yapmaya çalışması gerekir.

Herkes kendisine yüklenen sorumluluğu üstlendiği zaman takdir edersiniz ki kolay kolay büyük **problemler** yaşanmaz. Nasıl ki sınavlarda alana göre farklı sorular varsa sayısal sözel gibi dünya imtihanında da farklı sorular vardır: Bazen mutluluk, bazen hüznün, zenginlik, fakirlik, çocuk, anne, eş koca gibi...

Doğru soruya doğru cevap kişiyi bu dünyada huzurlu kılar, ahirette ise kişi cenneti elde eder. *'Soru soranı buldu isen cevap vermek zor değil.'*

Ayrıca belki de her sıkıntı nefis terbiyesinde bir basamaktır. Farabi *"Öldürmeyen dert insanı daha da olgunlaştırır."* der. Sıkıntı karşısında çözüm adına adım atmakla beraber sabreden eş bu düşüncesi ile hem bu dünyada hem ahirette kazanca geçer. Ayrıca Hz. Ömer efendimiz şöyle buyurur: *"Eşleriniz sizi ahirette ebedi saadete götürecek köprü gibidir. Sevgi ve saygı ile bu köprüyü sağlamlaştırın."*

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

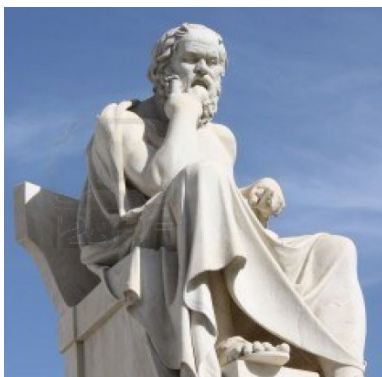
Kişinin imtihanı ailesi, malı, çocuğu ve komşusu iledir. Namaz, oruç, sadaka, iyiliği emredip, kötülükten sakındırma işte bu imtihan için keffaret olur. (Buhari)

Hz. Ebubekir *"Ya Resûlallah bu günahlarla halim ne olacak?"* der. Peygamberimiz (s.a.v.) *"Sen ailende sıkıntı yaşamıyor musun?"* diye sorar. Hz. Ebubekir (Ashab-ı Kiram) *"Evet, sıkıntı çekiyorum."* buyurur. *"Öyle günahlar vardır ki, onlara namaz, oruç, hac ve umre dahi keffaret olamaz."* buyurur. Ashab-ı Kiram'ın *"Ey Allah'ın Resûlü! O günahlara keffaret olacak nedir?"* diye sormaları üzerine de Resûl-i Zîşân Efendimiz'in (aleyhissalâtu vesselâm). *"Maişet talebi için çekilen sıkıntı ve kederler."* diye cevap verdiği rivayet edilmektedir. (et-Taberâni, el-Mu'cemü'l-evsat 1/38)

Başka bir rivayette Peygamberimiz (s.a.v.) şu şekilde buyurur:

"Öyle günahlar vardır ki sadece ailede yaşanan sıkıntılara sabırla affedilir."

İbadet müspet ve menfi ibadetler olmak üzere iki çeşittir. Müspet ibadetler namaz, oruç gibi ibadetlerdir ve bunlara riyanın karışma ihtimali vardır. Menfi ibadetler ise hastalık, yokluk ve huzursuzluk gibi ibadetlerdir. Bunlara riya giremez, **sabretmek** kazandırır. Fakat bu durum şu yanlış anlaşılmaya sebep vermemelidir: *'Ailede olan problem ve huzursuzluklara karşı zaten sabretmem gerekli'* diyip **çözüm adına atılması gereken adımları** atmamak da ayrı bir problem ve eksiklikler.

Sokrates bir gün eve geç gelmiştir. karısı da sürekli bu gecikmenin nedenini sormaktadır. konuşmuş, bağırılmış, çağırılmış; Sokrates karısına karşı hiçbir tepki vermeyip önüne bakmaya devam etmiştir. bunun üzerine karısı bir kova suyu Sokrates'in kafasına boşaltmıştır. sokrates ise gayet sakin bir şekilde karısına şu cevabı vermiştir:

“Bu kadar gök gürültüsünden sonra, bu yağmuru bekliyordum.”

Sokrates'e öğrencileri “Evlenelim mi?” diye sormuşlar. Sokrates: “Kesinlikle evlenin, karınız iyiye mutlu, kötüyse benim gibi filozof olursunuz.” demiş.

“Cennet ehli, o gün tatlı meşguliyetler içinde Cennet’in nimetlerinden yiyip içerler. Kendileri ve eşleri, gölgelerde koltuklara yaslanırlar. Orada (dünyada yaptıklarının karşılığı olarak) bütün nimetler hazırdır onlar için ve daha ne isterlerse bulunur. (Mü’minlere karşı) hususî rahmeti pek bol bir Rab’den (asla tevbih, takbih değil, sadece) ‘selâm’ sesi alırlar.” (Yasin 55-58)

“O gün cennetlikler gerçekten nimet içinde safa sürerler. Onlar ve eşleri gölgeler altında tahtlara kurulurlar. Orada onlar için her çeşit meyve vardır. Bütün arzuları yerine getirilir. Onlara Rabbi Rahim’den bir de selam vardır.”

Evlilik iki kişilik yolculuktur **denge** ister, **emek** ister, **fedakârlık** ister. Yollar hep düz olmaz virajlarda **dikkat**, yokuşlarda **kuvvet**, inişlerde **sabır** ister.

6. Erkeğin ve kadının fıtratı, yapısı hakkında bilgili miyim? Eşler bunların bilincinde olarak nasıl hareket etmeli ve kendimizce doğru kabul ettiğimiz durumlarda gerçek doğruya odaklanabiliyor muyuz? Cinsiyetlerin fitri durumundan ne kadar haberdarız?

İlgi görmeyen herşey ölür. Duygular, ilişkiler, çiçekler bile... Bilge bir doktora sormuşlar: “En etkili ilaç nedir?” diye. Doktor: “İlgi ve sevgi” demiş. Yine sormuşlar: “Ya işe yaramazsa?”. Doktor: “O zaman dozu artırın.” demiş.

Herkesin kendini ve sevgisini ifade etme şekli farklıdır. Mutlu olmak için eşimizin sevgiyi ifade etme dilini tespit etmemiz gerekmektedir. Buna sevginin beş dili denilmektedir. Bu beş dilden kişinin hangisini kullandığı ve eşinin hangisini kullandığının tespiti gerekmektedir.

1. Onaylayıcı Cümleler
2. Kaliteli Zaman
3. Hediye Alma / Verme
4. Hizmet Davranışları
5. Fiziksel Yakınlık

İnsan topraktan yaratılmıştır. Her toprak ayrı vazifelerle insanlık alemine hizmet etmektedir. Bazı toprakta meyve bazısında buğday bazılarında farklı şeyler yetiştirilebilir. Toprağın kısımlarının kendilerine göre özellikleri vardır.

Köyde kişi bir mülk alacağı zaman, köyün bilge yaşlı kişisini araziye götürür, fikir alır ‘burada ne yetiştirebilirim?’ diye. Bilge kişi toprağı avuçlar, yukarıdan aşağıya savurur, sonra da bu toprakta karpuz mu, mısır mı, ne yetiştirebileceğini, bir dönüm yerden bir yılda kaç lira gelir alabileceğini söyler. Kişi bu bilgiye göre hareket eder.

Peygamberimiz (s.a.v.) “İnsanlar iyilikte ve kötülükte madenler gibidir.” buyurmuştur. (Müsned 2,539)

Her elementin formülü farklıdır. Her madenin özelliği birbirine benzemez.

Aradığımız fıtratın hangisi olduğunu iyi tespit edip o fıtrata sahip olanı eş olarak seçmek yuvaya mutluluk getirecektir. Kitabı, okumayı sevmeyen birisinin gece gündür kitaplarla birlikte olması

gereken bir akademisyenle bir arada olması mantıklı olmaz. Nasıl biriyle evleneceğinize karar vermek işin yarısına halletmek demektir. Ama bunun için kendi kişiliğimizi tanıyor muyuz? Hangi fitratta biri ile ömür boyu yaşayabiliriz?

Eş adayları da kendi ve eş adayının özelliklerini bilirse ona göre hareket edecek ve ev idaresinde uyumda zorluklar yaşamayacaktır. Mutluluğun özü kendine ve karşısındakine saygı gösterme, diyalogu koparmamaktır. Hedefine doğru giderken aşamayacağı engellerle karşılaşsan ümitsizliğe kapılma. Boş tarlanın dikenini taşı temizlenince tarla tohuma sahip çıkacak verimini gösterecektir.

Mutluluğu yakalama sevgi ve beceri işidir. Yakalama hızı ise fertlere göre değişir. Niyeti mutluluk olan herkes seviyesine göre onu (mutluluğu) yakalayabilir. Mutluluk satılmaz, satın alınmaz. Mutluluğu kişi Allah'ın izniyle kendi oluşturur.

Allah erkeğe kadına karşı muhabbet duyma hususiyeti vermiş. Kadına da bu hisse cevap verme, mutlu olma, mutlu etme kabiliyeti yerleştirmiştir.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Dünyadan bana 3 şey sevdirdi:

– *Saliha kadın (meşru dairede münasebet)*

– *Güzel koku*

– *Gözümün nuru namaz. Yani dünyada en sevinçli, en huzurlu zamanım namazda olduğum zamandır.”*

(Ruhul Furkan c4.s.649)

Kadın daima alaka bekler. Tohumun toprağa düşmesiyle yeşerdiği gibi sevildiğini hisseden kadın çiçek gibi açar, o ortamda bahar olur. Kadındaki sevgiyi kestane veya ceviz benzetiyorum. Onun sevgi özünü bulabilmek için önce dikenli dış kabuğu, sonra onu muhafaza eden kalın ve sert kabuğu dikkatlice kırmak gerekir ki en sonunda öze inebilsin. Bunun yolu da kadına karşı nazik ve yumuşak davranmak, emir cümlelerinden imtina etmektir; sevgi cümlecikleri söylemekte, gülümsemekte, anlayışlı davranmakta, cömert olmaktır.

Hz. Aişe (r.a.) anamız Peygamberimiz'e (s.a.v.) *“Beni seviyor musun?”* diye sorar. Peygamberimiz (s.a.v.) sevdiğini ifade edince de Hz. Aişe (r.a.) *“Ne gibi seviyorsun?”* der. O (s.a.v.) da *“Kördüğüm”* (çözülmesi zor düğüm) der. Zaman zaman Hz. Aişe (r.a.) *“Kördüğüm ne alemde?”* diye sorar. Peygamberimiz (s.a.v.) *“Kördüğüm aynı durumda”* cevabını verir.

Demek ki kadın fitratı sevgi cümleciklerinin sık sık tekrarını istiyor.

Erkek de kendine yapılan fedakarlığın dile getirilmesinden, kazancının, mesleğinin eleştirilmesinden hoşlanmaz. Hanımlar bu konularda eşlerine hassas olmalıdır.

Göller bölgesinin güzel şehirlerinden biri olan Burdur'da yaşanmış bir hatırayı sizlerle paylaşmak istiyorum. Fakir delikanlı zengin bir kızla evlenir. Düğünde o zamanlar düğün hediyesi olarak kap kacak getirilirmiş. Delikanlının çok az mutfak eşyası varken gelin hanımın çok bakır tabağı var.

Cuma günleri örf gelenek olarak gelinler ailelerine ziyarete gidermiş. Yine böyle bir cuma günü gelin annesine gidiyor. Delikanlı akşam sofrasını hazırlayıp hanımını almaya gidiyor. Hanım eve gelince ne görsün... Bütün bakır kapları boy sırasına göre duvar süsü olur duvara çakılmış. Kocasının kaplarıyla da sofraya kurulmuş. Manzara karşısında şaşır kalmış. Eşine neden böyle birşey yaptığını sorduğunda aldığı cevap onu kendine getirmiş. Delikanlı *“Sofrada en fazla 2-3 çeşit yemek oluyor. 2-3 tabağın kimin hediyesi olduğunu sayabiliyorsun (amcamdan, Hollanda'dan vs.). Hepsini sayamıyorsun. Hepsini birden sayabileceğin diye onların hepsini duvara çaktım. Onları sayacağız, benim toprak tabağımdan da yemek yiyeceğiz.”* Gelin ancak o zaman eşini sözleriyle incittiğini fark etmiş.

Kız İsteme, Söz, Nişan ve Düğün Merasimlerinde Dikkat edilmesi Gereken Hususlar Üzerine

Fatma Aydoğmuş

19.10.2022

Eşler arasında maddi ve manevi birlik olmadığı müddetçe o yuvada huzur olmaz. Ailede servet kim tarafından kazanılırsa kazanılsın, aile fertlerinin tamamı istifade edebilmelidir.

Erkekler Allah (c.c.) mükafatını verdiği gibi kadınlara da ebedi mükafatını verecektir.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

“Erkeğin hanımına harcadığı herşey sadakadır.”

“Bir Müslüman, Allah’ın rızasını umarak ailesinin geçimini sağlarsa, yaptığı harcamalar onun için birer sadaka olur.” (Buhârî, İman, 41)

“Bir adam Allah’ın rızasını umarak ailesinin geçimini sağlarsa, harcadıkları onun için birer sadaka olur.” (Buhârî, İmân 41, Megâzî 12, Nefekât 1; Müslim, Zekât 49. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 60)

“Erkek hanımına su bile içirse onun ecri vardır.” (Camiüssağir-680)

“Kıyamet günü kişinin mizanına konacak ilk şey ailenin nafakası için harcadıklarıdır.” (Taberâni, el-Mu’cemü’l-kebir, 24/253)

Zamanımızda hanımlar aileye maddi destek yapmaktadır. Onlar için de ecir var mıdır?

Peygamberimiz (s.a.v.) döneminde hanımlar gelerek kazançlarını evlerine harcadıkları için sadaka veremediklerini, bu sebeple üzgün olduklarını ifade ettiler. Zeynep (r.a.) ismindeki Abdullah bin Mesud’un (r.a.) hanımı elinden iş gelen sanatkâr bir hanımdır. Bütün kazancını eşine ve eşinin öbür hanımından olan çocuklarına harcadığı için sadaka veremiyordu. Hatta sadaka (yahut zekat) veremediği için eşine çıkıştı. Sonunda eşinin isteği ile durumu Rasulullaha (s.a.v.) sunmak üzere gitti. Kapıda kendisi gibi aynı durumda olan Ebu Seleme’nin (r.a.) kızı Zeyneb’e (r.a.) rastladı. O da çocuklarına harcamada bulunuyordu. Peygamberimiz’in (s.a.v.) her iki hanıma yaptıkları bu harcamalarından hem sadaka ve hem de yakınlarına yardım olmak üzere iki çeşit sevap alacaklarını bildirdi. (Buhari Zekat)

Yuvayı eşlerden her ikisi birlikte kucaklayacaklar. Fakat nafaka temin etme mecburiyeti hukuki açıdan **erkeğe** düşmektedir. Kadının sadece vicdanen buna iştirak etmektedir. Bundan dolayı sevab iki katır.

7. Benim şahsi olarak ve eş olarak evlenmeden beklentim nedir? Beklentilerimize çözümü nasıl bulabiliriz?

Eşler evlenirken, birbirlerinden beklentilerini kendi içlerinde iyi bilmelidir. Attığı adımları bilinçli ve farkında olarak atmalıdır. Mesela ‘Ben evlilikten ne bekliyorum?’ sorusuna kendisi cevap verebiliyor mu, bakmalıdır. ‘Eşimden beklentim, huzur mu, paylaşım mı, güven mi yoksa heyecan mı?’ sorusunu cevaplamalıdır.

‘Eşimden ne bekliyorum?’ sorusu önemli olduğu gibi ‘Evlilikten ne bekliyorum?’ sorusu da çok önemlidir.

‘Kazancımızı sadece şahsi keyif ve konfor için mi harcayacağız yoksa insanlık adına da yapılacak fedakârlıklara adım atacak mıyız?’, ‘Sadece dünya merkezli mi yoksa ahiret buutlu mu bir evlilik hayal ediyoruz?’, ‘Nasıl bir evlilik hayatı düşünüyoruz?’. Bu soruların cevapları görüşmelerde açık ve net konuşulmalı, beklentiler karşılıklı olarak ifade edilmelidir.

Kız İsteme, Söz, Nişan ve Düğün Merasimlerinde Dikkat edilmesi Gereken Hususlar Üzerine

Fatma Aydoğmuş

19.10.2022

Karşılıklı beklentilere cevap verilebiliyorsa sonraki adımlar atılmalıdır. Kişi bir insanla evlendiğini unutmamalıdır. Eksiksiz bir insan fıtratı bulmak mümkün değildir. Dünyada kurulan yuvalar elbette meleklerin yuvası değildir. Günah ve sevap işleme kabiliyetinde olan insanların yuvasıdır. İnsan yaratıcısına karşı bile vazifesini unutuyorken eşlerine karşı unutmaması elbette doğaldır. Ama Allah tövbeleri kabul ediyor, teşbihte hata olmasın. Eşler de eşlerinin hatalarını eksiklerini affetmelidir.

Yuva'da keder de sevinç de, varlık da yokluk da yaşanacaktır. Her zaman ve zeminde **eşler birbirinden razı olmalı ki Allah da onlardan razı olsun.**

Sizi bir hikâye ile dinlendirme istiyorum. Adam arkadaşına sormuş,

– "Evleniyor musun? "

– "Şartlarım tutarsa olur. "

– "Neydi senin şartların? "

– "Güzel olsun, akıllı olsun, ciddi olsun, itaatli olsun, şefkatli olsun ve bir de esprili olsun. "

– "Ama abi birden fazla evlilik yok artık. "

Eğer bir erkek, ev işi yapmak istemiyorsa, sofrasının hazır elbisesinin de ütülü olmasını istiyorsa öncelikle fedakârlık yapan eşine karşı o da en azından belli ölçüde fedakârlık yapmalı. Bununla beraber çalışan hanım yerine, ev hanımı tercihi daha doğru bir tercih olabilir beklentilerin daha kolay karşılanabilmesi için. Hanımefendinin hem dışarıda çalışıp hem de akşam evde tamamen hizmet etmesini beklemek bir zulümdür, huzursuzluk sebebidir. Dolayısıyla çalışan kadın veya ev hanımlığı iyice değerlendirilmeli ona göre karar verilmelidir.

Söz Kesme Merasimi

1. Evliliğin ilk ciddi adımlarından olan söz kesimi ne manaya gelir ve neden önemlidir?

Evlilik kararında mutabık olmuş (karar kılmış) gençlerin bu kararın aileler tarafından onaylanma merasimine söz kesme denir. Buna ailelerin tanışması da denebilir. Kız kendi ailesine, erkek de kendi ailesine kararlarını bildirir. Kız evinin randevu verdiği zamanda erkek tarafı kız evine gider. Giderken söz yüzüğü (imkana göre tektaş), çiçek, çikolata, bazı yörelerde baklava tepsisi ile gidilir. Kız evi çayını, ikramlarını hazırlar. Olmazsa olmaz Türk kahvesini de hazırlarlar. Bazı yörelerde kız evi erkek tarafına ipek beyaz mendil verir. Beyaz ipek mendil 'Hayatın yükünü kaldırmada yanındayım, yakınındayım' demektir. Erkek için söz kesme 'Kendi sorumluluğumu, kuracağım yuvanın sorumluluğunu üstleniyorum.' anlamına gelir. Aileler için söz kesme 'Akraba olmaya geldik, sizi kendi akrabalarımız arasına dahil ediyoruz' anlamına gelir.

2. Bir yuvanın temellerini pratikte atmaya başladığımız bu aşamada nasıl bir yuva planlıyor, mimarisini ve ustalığını hangi perspektifle yapıyoruz?

Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenirse, ilikleme son düğmeye kadar yanlış olur. Söz kesme evlilik gömleğinin ilk düğmesidir. Tanışma safhasında zaten bütün önemli noktalar konuşulmuş ve kararlaştırılmıştır. Söz kesme, çizilen plan ve projenin uygulamaya konulmasıdır. Evlilik evinin ilk tuğlasını koyma, tabiri caizse temel atma törenidir. Evliliği bir binaya benzetirsek, önce binayı yapmaya karar verilir: özellikleri neler olacak? (ağaç, betonarme, apartman, villa, vs.) Bina nereye yapılacaktır? (erozyon ortamından, deprem mevkiinden uzak vs.) Malzemelerin ve maddi imkanların hazırlanması gerekecek, kaliteli inşaat ustası ve dürüst mühendise ihtiyaç duyulacak malzemedan çalınmaması için.

Evin etrafı çitle duvarla çevrili olduğu gibi, içindekilerinin de birinin hakkının bittiği yerde öbürünün hakkının başladığı sınırın bilinmesi. Duvarlar dikenli, güllerle çevrilir. Ailemize dikenlerle fitneye fesada başkalarının müdahalesine izin verilmemeli. İki kişinin hayatı olan aileye başkalarının karışmasıyla tatsızlıklar girmemeli.

Yuva cennetten bir köşe... Cennete girmek için kulluk, niyet, kul hakkına riayet gerekmektedir. Evlerin cennet olması için cennete ehil insanların rayı paylaşması gerekir.

Kur'an-ı Kerim'de şu ayet bulunmaktadır:

"Ey insanlar! Sizi bir erkek ile bir kadından yarattık ve (birbirinize karşı soy ve renginizle övünesiniz, birbirinize düşman olasınız diye değil, bilakis) birbirinizi (karakter ve kabiliyetlerinizle) tanıyıp kaynaşasınız (ve dostane sosyal münasebetler içinde yardımlaşasınız) diye ayrı kavimler ve kabileler haline getirdik. Bilin ki, Allah katında en şerefliiniz, en değerliniz, takvada (O'na saygıda, iman ve itaatte) en ileri olanınızdır. Muhakkak ki Allah, her şeyi, (her halinizi, her yaptığınızı) hakkıyla görendir, her şeyden hakkıyla haberdar olandır." (Hucurat 13)

Rahman ve Rahim Rabbim insanı çift yarattı. Eşlerin hayatın zorluklarının üstesinden birlikte gelsinler diye onları birbirlerine muhtaç bıraktı. Biri olmazsa diğeri yarım kalır. Kadında zerafet sıfatı öne çıktı, erkeğe ise merhamet çok yakıştı. Dünya insana, insan da yine insana emanet edildi. Eşler birbirlerine emanettir. Varlığın mayası sevgidir. Rabbim kendini bize rahmet ve merhamet sıfatlarıyla tanıttı.

Sevginin yansımalarını kulların gönüllerinde de var etti ve insanları birbirlerine yakınlık duyan varlıklar olarak yarattı.

Kadın ver erkek hayatı paylaşmak istedikleri zaman evlenerek hem birbirlerine hem topluma hem de Allah'a (c.c) karşı bir söz vermiş olurlar. Bu söz hayatı birlikte omuzlama sözüdür. Sevinçleri, üzüntüleri, mutlulukları, hüsrancıları, kazanımları, kayıpları, kısacası herşeyi birlikte karşılama sözüdür. Bu söz birlikte iyiliğe ulaşma sözüdür.

3. Bu temeli atan ustalar olarak eşlerin yeterliliklerinin tekrardan gözden geçirilmesi

İyi ve kötü eş: İyi bir eş, güçlüklerle baş edebilmesi için eşine destek verecek, herşeyini paylaşacak ve onu yükseltecektir.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Saliha kadın kocası yüzüne baktığı zaman onu sevindirir, kocasının meşru isteklerini yerine getirir, onun olmadığı yerde hem malını hem de namusunu muhafaza eder.” (İbni Mace Nikah 5/1857)

“Erkeğin en hayırlısı, kadına en iyi davranandır.” (Buhâri, nikâh 43; Müslim, fedâil 68)

İyi bir eş bakıldığında kalbe huzur verecek ve evini sevgi dolu bir yuva haline getirecektir. Bu yuvadan taşan huzurla insanlar topluma karşı daha üretken, daha sevgi dolu ve yapıcı davranışlar sergileyecektir. Aksi takdirde

- Kötü bir eş insanı hayattan bezdirecek, bencil tavırlarıyla eşinin hayatın yükü altında ezildikçe ezilmesine yol açacaktır.

- Kötü bir eş kişinin diğer insanlarla olan iletişimini de bozacak, onu mutsuz, huzursuz ve verimsiz yapacaktır.

İnsanın %100 mükemmel olması mümkün değildir. %70'de uyum sağladığınız kişiyi buldu iseniz talihlisiniz. Rahmetli Hekimoğlu İsmail abi bir sohbetinde şöyle anlatmıştı. Eşimle evlendik, henüz bir hafta oldu. Aşağıdan, yukarıdan baktım, bu hayat bu hanımla geçer mi diye düşündüm. Sonra Peygamberimiz'in (s.a.v.) nicelemeye başladım. İçlerinden birisi aynı benim hanım gibi. Peygamberimiz (s.a.v.) onu boşamamış, onunla geçinmiş, ben de hanımımınla geçinip hayatımı devam ettirebilirim diye düşündüm, hala aynı hanımla hayata devam ediyorum.

4. Maddi imkânların hazırlanması ve karşılıklı anlayış duygudaşlık yeterliliği.

Yuvada en temel ihtiyaç sevgidir. Eş seçiminde insanlar sevgiyi öncelemektedirler. Bu çok tabiidir. Bugün buna 'elektriklenme' diyorlar. Kalpte sevgi hissetme... Neneye torunu sorar: "Dedemi gördüğünde elektrikle mi?". Nene cevaplar: "Bizim zamanımızda elektrik yoktu, gaz vardı. Gaza geldik evlendik."

Sevgi varsa sevdiğinle yaşadığın problemlere katlanırsın. Sevgi yoksa en ufak şeye bile tahammül edemezsin. 'Aşk, beğeni, hayranlık, sempati, şefkat, elektrik alma' gibi duygu ifade eden kelimeler sevgi kelimesinin yerini almaktadır. Duygular zaman zaman karışabilir ve zamanla da değişebilir. Maddeye elbette ihtiyaç var. Ama madde herşey demek değil. Mal ve zenginlik varken yok olabilir.

Güzellik de hastalık ya da kazayla yok olabilir, zedelenebilir. Asil ailenin kızı asaetli olmayabilir. İki şeye ise paha biçilemez: **Duyguda, sevgide birlik ve dindarlık.**

Akıllı insanlar maddeye yatırım yapmaktan ziyade çılgınca değişen dünyada eskimeyen duygulara yatırım yaparlar, kestirmeden huzuru bulurlar. Eşya markalarını incelemek ve en iyisine sahip olma düşünceleri ile meşgul olmak yerine nasıl iyi bir eş olabiliriz düşüncelerine sahip olmaya gayret ederler. İşte bu insanlar mutluluğu yakalamış olurlar. Bu demek değil ki maddi imkanlarımız olmasın, dervişler gibi yaşayalım. Maddenin kölesi olmayalım. O bizi esir almasın, biz onu yönetelim. Evliliklerde iki şeye dikkat etmek gerekir: **Seçim + Geçim.** Eş seçimi ve yuvanın geçimi...

Maddeten erkek yuva geçindirebilecek güçte olmalı. Baba parasıyla değil, kendi emeğiyle geçinebilmeli...

Beklentisi olan insanlar beklentilerinin esiri durumundadırlar. Beklentisiz olanlar da hürriyetin mutluluğunu yaşarlar. Gerçekleri kabul eden, hayal aleminden kurtulan, ayakları üzerinde durabilen, olgun kişilik sahibi kişiler insanı insanî özellikleriyle kabul ettikleri, yüksek beklentileri olmadığı için mutluluğu yaşarlar.

5. Neye, niçin ve kiminle hangi şartlarda sözleştiğinin farkında olma

Fıkıhta ilmi insanı Yaratanına, kendine ve yakın çevresinden başlayarak bütün insanlara ve tabiata karşı bir takım yükümlülükleri taşıyan, buna uygun hak ve yetkilerle donatılmış bulunan sorumlu varlıktır.

İnsan unuttur, ünsiyet edildir, insan beşerdir, insan melek değildir. İncinebilir, incitebilir.

Bir ömür boyu hayatı birlikte paylaşabilir miyiz? Burada başlayıp cennette devam edecek yuvayı kurmaya haiz miyiz? İslam inancına göre kadın-erkek bütün fertler gerek görev ve sorumlulukları, gerekse hak ve görevleri bakımından eşit yaratılmıştır. **Bu eşitlik bir bütünü tamamlayan parçalar mesabesindedir.** Aile içinde kadın ve erkeğin görev ve sorumlulukları ayrı ayrıdır.

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

“Eş konusunda seçici davranın, denginizle evlenin, kızlarınızı da emsalleriyle evlendirin.” (İbni Mace Nikah 46)

6. Söz merasiminde kültürün etkisi cisimleşmiş geleneklere karşı tavrımız nasıl olmalı ve gelenek uygulamamız nasıl olmalı?

Geleneklerimize sadık kalmak güzel bir haslettir ama eğer o adet, örf tarafları zor duruma sokacaksa, hakkında ayet yok, hadis yok, yani yapmak zorunlu değil. Eş adayları aralarında anlaşarak mutlu, huzurlu olacakları kuralları kendileri belirleyebilirler. Helal dairede uygulanabilecek, yapılabilecek gelenekleri uygulamanın mahsuru yoktur. İlle de bohça olacak, bohçanın içeriği şöyle olacak, set olacak, gibi erkek tarafını zora sokacak zorlamalar maddi borca sebep olduğu gibi psikolojiyi bozup dengesiz davranışlara da sebep olur.

7. Söz merasiminde gelin ve damat adayının vazifeleri ve ailelerinin durumları

İnsanlarda ilk intiba çok önemlidir. Eşinizin ailesinin sizi nasıl tanımasını istiyorsanız o şekilde davranmalısınız. Saygıda kusur edilmemelidir.

Eşler birbirinin ana babası ve yakınlarının hatırlarını sormalı, hizmette kusur etmemelidir. Oturup kalmaları edep dahilince olmalıdır. Üzerlerine söz düşmedikçe lüzumsuz konuşmalardan uzak durmalıdırlar.

Kızımız ikramları getirip buyurun deyip ikram etmeli, arzu ettiğiniz var mı diye sormalıdır.

Damadı merak edecekler heyecanlanmadan sorulan sorulara yumuşak ve net cevaplarlar.